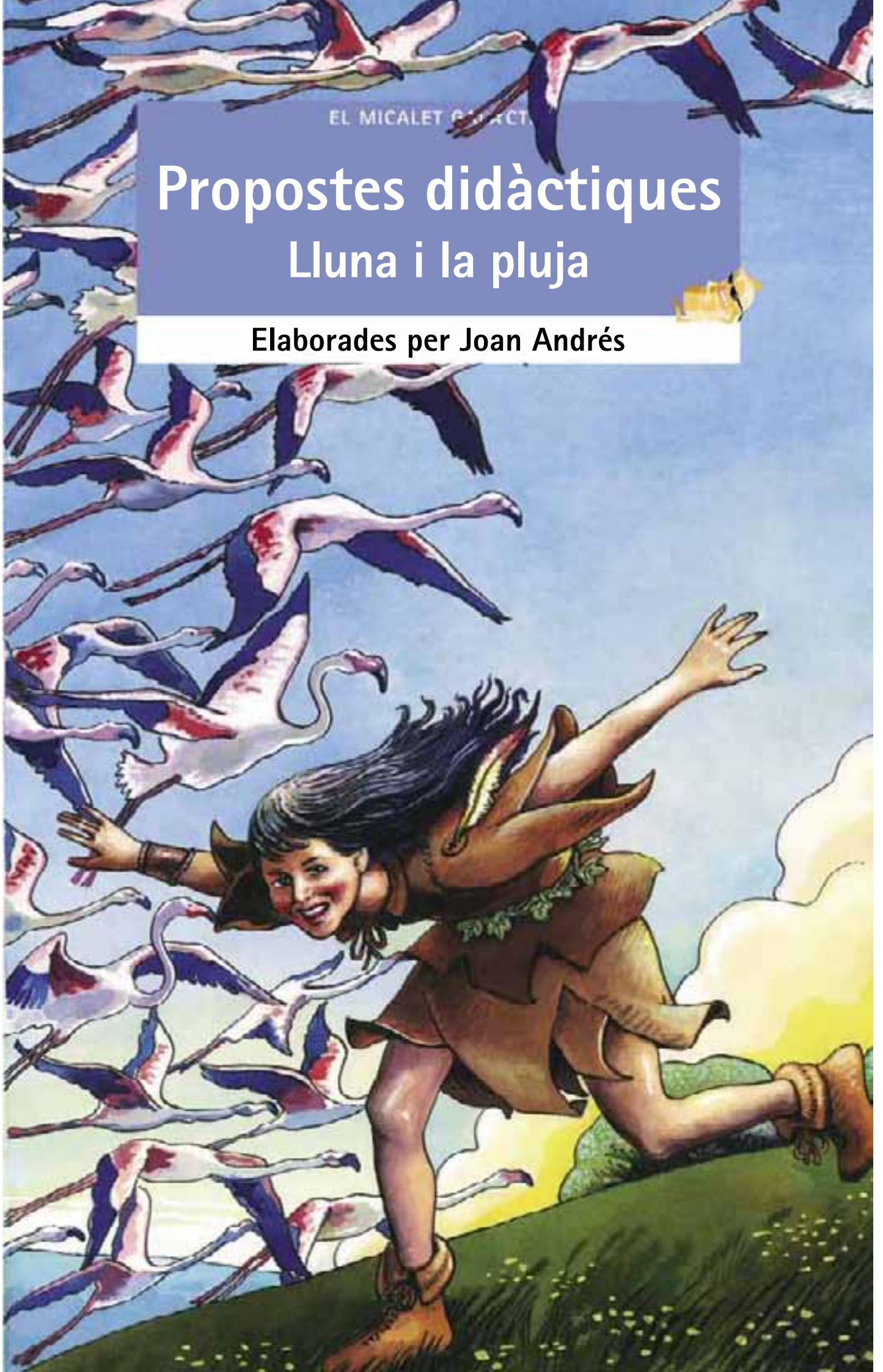

EL MICALET GURUTZ

Propostes didàctiques

Lluna i la pluja

Elaborades per Joan Andrés

L L U N A I L A P L U J A

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Llucià Vallés*

Dibuixos: *Joan Arocas*

Edicions Bromera / Alzira, 2004

Col·lecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 114

Sèrie: Blava

Format: 13 × 20,5 cm, 71 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 12 anys. Aquesta novel·la està indicada per a lectors que cursen el primer cicle de l'ESO. A partir d'aquesta edat, estan en condicions de copsar tant el nivell de llenguatge com el contingut del missatge d'amor per la natura, així com la necessitat de defensar-la contra qualsevol tipus d'agressió.

RESUM ARGUMENTAL

Lluna i sa mare viuen a les terres d'Aràtnia, en una cova situada al més profund del bosc de Gàrgala. El temps transcorre plàcidament i el bosc els proporciona tot el que necessiten per a viure. De sobte, un estrany fenomen altera la seua vida: la pluja ha desaparegut. A poc a poc, les plantes s'assequen, el riu deixen de fluir, els animals emigren cap a altres terres i aconseguir aliment cada dia es converteix en un malson.

Conscient que el problema no l'afecta solament a ella, Lluna demana consell a la poderosa bruixa Morgana. Aquesta li explica que la culpa de l'absència de la pluja la té el poderós i malvat Gri-

oto, i la xiqueta parteix per a resoldre el problema. Per ajudar-la a complir aquesta missió, la bruixa li dóna una poció màgica que, en cas de perill extrem, li permetrà fer-se molt xicoteta i passar desapercebuda. Però ha d'anar amb molt de compte, ja que si l'usa sense estar en perill, no recobrarà la grandària normal.

Lluna inicia el viatge sense acomiadar-se de ningú. Després de nombroses aventures, arriba al peu de la muntanya on viu Grioto i l'escala, vigilada de prop per un corb negre i lluent. En arribar al castell, un llaurador acompanyat d'un gos negre d'estranya mirada, li diu que aquest està abandonat, que n'és el guardià i que no s'hi pot entrar. Ella insisteix i aleshores l'home, que en realitat és Grioto disfressat, li fa creure que la deixarà entrar al castell, però quan Lluna comença a caminar rep un colp fort al cap que la deixa sense sentits.

Quan recupera la consciència, es troba en una masmorra encadenada de peus i mans. Però gràcies a la seua capacitat per a parlar amb els animals s'assabenta que la pluja es troba en una botella, a l'habitació del mag, i aconsegueix alliberar-se de les cadenes amb l'ajuda de dos ratolins. Per fi, buscant el dormitori de Grioto, Lluna i els ratolins se'l troben a la cuina preparant-se un gran desdèjuni. En un moment que el mag se n'ix, li fiquen unes gotes de la poció màgica en el got de la llet i quan aquest se la beu es queda de la grandària dels ratolins. Mentre Lluna recupera la seua estatura, Grioto ha perdut els poders i, a més, no pot tornar a ser gran perquè no s'ha pres la poció en una situació de perill, fet que aprofiten Lluna i els ratolins per a recuperar la botella. En obrir el tap, un núvol de vapor fuig per la finestra cap a l'exterior. Ara la pluja està lliure, el sol s'enfosqueix i l'aigua comença a caure sobre les terres d'Aràtnia.

Lluna torna al bosc on l'arribada de la pluja és celebrada amb una gran festa pels seus habitants.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

A més de captar l'interés dels lectors i les lectores pels seus valors estètics i literaris, *Lluna i la pluja* és un intent d'obrir-nos els ulls envers un fenomen absolutament actual com és el canvi climàtic, identificat en la novel·la amb l'absència de la pluja. I el responsable, el malvat Grioto, podria representar en el món real els obscurs interessos econòmics de determinats grups socials o persones. També se'ns mostra que aquest canvi influeix tant en les persones com sobre qualsevol altra forma de vida.

A mesura que s'avança en la història, els lectors i les lectores no tenen altre remei que prendre partit en favor del més dèbils, representats pels habitants del bosc de Gàrgala i de la ciutat d'Aràtnia, que pateixen l'absència de la pluja, i lluiten contra les forces del mal, personificades pel mag Grioto. Tot això sense perdre de vista que la lectura proporciona als lectors i lectores un bon aprenentatge sobre la vida en contacte amb la natura i sobre les seues lleis, així com la necessitat i l'obligació que tenim de mantenir l'equilibri dels ecosistemes contra qualsevol acció destructora.

Igualment, la història que presenta Lluçia Vallés ens permet, a mesura que avancem en la lectura del text, introduir temes que ens ajudaran a valorar altres aspectes importants per a l'educació del nostre alumnat, com ara:

- La importància de l'amistat i la companyonia.
- La família com a element de convivència, i vincle d'unió.
- La col·laboració i la solidaritat entre els diferents membres d'una determinada societat.
- La valentia, l'enginy, la imaginació i la perseverança en la consecució d'un ideal.
- L'educació ambiental i l'ecologia.
- L'autorealització del protagonista i l'afany de superació com a elements necessaris per a avançar.

- La convivència i l'educació per la pau.
- La rondalla i la tradició popular.

L'AUTOR

Llucià Vallés va nèixer a Osca l'any 1960. És mestre d'Educació Secundària i membre actiu dels Moviments de Renovació Pedagògica del País Valencià. Com a escriptor ha estat guardonat, l'any 2002, amb el Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre per la seua novel·la *L'Illa de les Foques*. Amb *Lluna i la pluja*, consolida la seua presència dintre del món de la literatura infantil i juvenil.

L'IL·LUSTRADOR

Joan Arocas va nèixer a l'Alcúdia (la Ribera Alta), és un il·lustrador habitual d'Edicions Bromera, ja que ha fet dibuixos per als llibres *Gulliver a Lil·liput*, *La vall de la por*, *El misteriós punyal del pirata*, *El supervivent* i *Uns papers en una capsa*. La seua obra es caracteritza per la profusió de detalls, l'adequació al format còmic i la seua capacitat per a descriure ambients. En la col·lecció «El Micalet Galàctic» ha il·lustrat, les obres *Assassinat en el Canadian Express*, *Els vampirs d'Ottawa*, *Pànic a Vancouver*, *Terror a Winnipeg*, *Pirates de la marjal* i *La colla dels cocodrils*, entre d'altres.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

La lectura a l'escola, no solament ha de ser un instrument de treball, una eina que facilite als escolars la comprensió lectora i, en conseqüència, l'adquisició de coneixements que li permeten

entrar en els diferents camps d'aprenentatge i aprofundir-hi, sinó que a més (o sobretot), ha de ser un element de plaer que alhora propicie el desenvolupament de la imaginació i la creació d'un sentit crític. Ara bé, perquè aquest propòsit siga vertaderament eficaç, hem d'oferir obres de bona qualitat literària i continguts adequats a la persona a qui va dirigida perquè, una lectura poc suggeridora i mancada de qualitat, pot provocar l'efecte contrari al buscat i ser contraproductiu en el cobrat objectiu de promoure l'hàbit lector del jove en edat escolar. També cal tenir en compte que unes propostes d'animació lectora, no s'han de convertir en una finalitat en si mateixes, sinó que han de ser un instrument capaç de provocar l'enriquiment intel·lectual i estètic.

És per això que les propostes didàctiques d'aquesta col·lecció es presenten separades del llibre de lectura, per a deixar al criteri de la mestra o del mestre la possibilitat d'usar-les una vegada llegida la història. Encara que les propostes han estat elaborades pensant en el currículum escolar del primer cicle d'Educació Secundària Obligatòria, fóra convenient triar, entre els exercicis i jocs proposats, els més adequats per a cada nivell, així com els més adients a les necessitats, els gustos i els interessos dels alumnes de la classe. Per les mateixes raons, aquestes propostes de treball poden ser obviades, ampliades o modificades en qual-sevol aspecte.

Buscant l'equilibri entre entreteniment i aprenentatge, en les propostes didàctiques següents s'han inclòs una sèrie d'activitats que ajudaran els alumnes en l'anàlisi i el comentari de text. En aquest sentit es proposen uns exercicis que analitzen l'estructura, el narrador, l'estil i els personatges de la narració, sempre amb activitats escaients a l'etapa evolutiva de l'alumne.

Una manera d'aconseguir que desitgen llegir un llibre, és programar detingudament tot el procés d'animació lectora, pensant en una sèrie d'activitats ben diversificades que vagen des de l'abans fins al després de la lectura i que creen un clima que

moga l'alumnat a creure que la novel·la que estan llegint ha estat escrita especialment per a ells i, en conseqüència, que senten la necessitat de llegir-la. Si a més aconseguim que en acabar la lectura tinguen la necessitat de comentar-la, l'objectiu haurà estat plenament assolit.

Com a exemple us suggerim una manera senzilla de programar aquest procés d'animació lectora que, naturalment, podeu utilitzar totalment o parcialment, depenent de l'entorn i de la realitat dels vostres lectors.

Abans de la lectura

Si des del primer moment volem captar l'atenció del lector i aconseguir crear el desig de llegir el llibre, caldrà fer-ne una bona presentació. Aquesta es pot fer de maneres molt diverses, per exemple a partir d'un objecte que tinga una certa rellevància en l'obra, com podria ser la poció màgica, una botelleta plena de vapor que represente la pluja segrestada (caldrà buscar la manera que es veiera vapor dintre la botella i, per aconseguir-ho, podríem demanar ajut al professor o professora de ciències del centre), una maqueta d'un castell, una làmina que reproduísca la de la pàgina 23 del llibre... Una vegada que hàgem decidit quin objecte utilitzarem, el farem arribar a la classe embolicat de manera ben vistosa. Dins del paquet hi haurà un sobre amb un missatge (si volem envoltar el paquet d'un ritual més ampul·lós podem fer que siga el mateix director o directora del centre qui ens el porte a la classe, després d'assegurar que li l'acaba de dur un missatger que no ha volgut dir el seu nom). Promogut d'aquesta manera l'interés inicial, animarem els alumnes perquè el toquen, el sospesen, l'oloren, comproven com sona... i, a continuació, proposarem que avancen hipòtesis sobre el seu contingut, i els demanarem que no tinguen por de considerar les propostes més fantàstiques sobre quin en deu ser el contingut, la procedència, si potser amaga

algun secret, quin podria ser aquest secret, etc. Quan ja hàgem aconseguit el clima que preteníem, un alumne o alumna destaparà el paquet per comprovar si algun d'ells ha encertat què hi havia dins. Una vegada conegut l'objecte que conté, es llig el missatge, que pot ser molt variat i que pot contenir des d'un enigma, que s'haurà de resoldre mitjançant la lectura del llibre o un text que siga una crida de socors, fins a una foto o làmina que mostre un bosc en procés de desertització, o qualsevol altre element, sense més límits que els que els pose la pròpia imaginació.

Durant la lectura

En el cas de *Lluna i la pluja*, proposem que la lectura es faci totalment en la classe de manera individual i silenciosa, sense descartar que en determinats moments es puguin fer moments de lectura en veu alta, especialment si algun lector o lectora troba algun passatge que li agrada especialment i el vol compartir amb la resta dels companys i companyes. Quan falten deu minuts perquè acabe cada sessió, interrompem la lectura i els demanarem que escriguen unes línies on expliquen què els ha agradat més del fragment que acaben de llegir, quines sensacions els ha produït la lectura, etc. Quan hagen acabat, aquells que ho desitgen poden llegir el seu comentari per a la resta de la classe i, abans d'anar-se'n, tots el deixaran enganxat en el tauler de la classe perquè la resta de companys i companyes puguin llegir-lo.

Després de la lectura

A més de treballar els aspectes proposats en l'apartat de propostes de treball d'aquest quadern, també podem:

- Realitzar treballs de recerca sobre el canvi climàtic, buscar bibliografia que explique el tema, conèixer altres obres del mateix autor i veure si tenen temàtica semblant a aquesta...

- Debatre els mètodes utilitzats per Lluna per a aconseguir els seus objectius i quins plantejarien ells per a resoldre el problema.
- Buscar paral·lelismes entre el món recreat per la novel·la i el món on ells viuen.

*SOLUCIONS D'ALGUNES DE LES ACTIVITATS
COMPLEMENTÀRIES PLANTEJADES*

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 2

R	Y	R	O	U	R	E	M	D	E
A	T	R	U	M	W	S	C	Z	P
R	P	K	J	F	T	S	Y	A	I
G	N	G	F	A	I	G	R	T	M
E	V	P	I	H	M	R	T	N	U
L	W	M	D	I	O	F	S	E	T
A	O	F	L	E	I	X	D	M	L
G	B	L	H	W	U	E	F	J	V
A	E	R	E	C	O	B	R	A	A
K	Y	N	R	O	M	A	N	I	Z

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 5

acarcanyat (pàg. 14), andoles (pàg. 31), cinyell (pàg. 27)

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTOR:

DIBUIXOS:

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ: NÚM.:

1. Explica breument el tema central de la novel·la.

.....
.....

2. A *Lluna i la pluja*, també podem trobar altres temes o aspectes que podem considerar com a secundaris. Enumera'n alguns.

.....
.....
.....
.....

3. Ho has passat bé amb la lectura d'aquesta novel·la? Indica quins dels aspectes que et proposem està més ben aconseguit i ordena'ls de més a menys.

Tema, personatges, ambientació,
valors, llenguatge, il·lustracions

.....
.....

4. Fes una valoració global del llibre. Recomanaries a algun company o companya que el llegira? Per què?

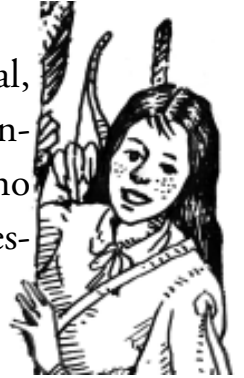
.....
.....
.....

B) ESTUDI I ANÀLISI DE L'OBRA

1. L'estructura

Un narrador pot contar els fets d'una història de forma lineal, és a dir, segons van passant en el temps, o de manera fragmentària, és a dir, si s'alternen en el temps i l'espai de manera no consecutiva, fent bots avant i arrere. D'aquesta manera d'escriure també se'n diu estructura en *flashback*.

Pensa en el que acabes de llegir i després contesta:

1.1. Defineix l'estructura de *Lluna i la pluja*, i raona la resposta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2. Les novel·les d'estructura lineal es componen de tres parts: introducció, nuc i desenllaç. Amb l'ajuda del professor o professora, o buscant informació en llibres de literatura, contesta:

–Per a què serveix la introducció?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

–Quina informació s’inclou en el nuc?

.....

.....

.....

.....

.....

–Què trobarem en el desenllaç?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.3. Tenint en compte el que has après, i després de llegir la novel·la, completa la graella:

	INTRODUCCIÓ	NUC	DESENLLAÇ
Capítols			

1.4. Ara prova d'escriure un resum breu de la novel·la. Pots seguir l'esquema següent:

- a) Plantejament inicial.
- b) On vol anar la protagonista.
- c) A qui demana ajuda i per què.
- d) Coses que passen.
- e) Com resol el conflicte.
- f) Com acaba la història.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. El narrador

El narrador és qui explica la història i ens condueix a través d'ella. És *omniscient* quan es tracta d'una persona externa a la novel·la que coneix perfectament els personatges, el paisatge o l'època en què ocorren els fets, com si estiguera alhora en tots els llocs. Quan el narrador és omniscient, la història es conta en tercera persona. En canvi, un narrador és *subjectiu* quan és un personatge més de la novel·la (siga o no el protagonista). En aquest cas, el narrador conta la història en primera persona.

2.1. El narrador de *Lluna i la pluja* és omniscient o subjectiu?
Copia algun fragment que ho demostre.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2. Imagina que Lluna fóra la narradora de la seua pròpia història. Com hauria escrit aquest paràgraf?

No va agafar menjar perquè no volia anar excessivament carregada i perquè confiava cegament en la seua pròpia capacitat per aconseguir-lo pel camí amb l'ajuda de l'arc i dels seus amics els arbres, però abans d'eixir va menjar un tros de pa i un tros de carn seca i es va emportar una poma que va anar mossegant pel camí.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. L'estil

Cada autor o autora té una manera característica d'escriure i utilitza d'una manera peculiar els recursos literaris en la redacció de les seues obres. És a dir, fa un ús particular de la narració, la descripció, els diàlegs, les metàfores, les frases fetes, etc., per a atraure l'atenció dels lectors. D'això se'n diu estil.

3.1. Entre les possibilitats que et proposem, quines diries que serveixen per a definir correctament el to en què està escrit el relat? Per què?

formal, rígid, transcendent, sever, pessimista, crític, irònic, optimista, culte, especialitzat, col·loquial, de censura, misteriós, enigmàtic...

.....
.....
.....
.....

3.2. En el text, l'autor combina la narració, la descripció o el diàleg? Quin dels tres recursos creus que utilitza millor? Raona la resposta.

.....
.....
.....
.....

3.3. Després del que has contestat a les preguntes anteriors, creus que l'estil de Lluçia Vallés és clar i concís o pel contrari creus que és obscur i pesat? Raona la resposta.

.....
.....
.....

4. *Els personatges*

Els personatges d'una narració es poden classificar en principals i secundaris, segons el seu grau d'importància i participació en els fets que s'hi narren.

4.1. Qui és el personatge protagonista d'aquest relat? Com diu l'autor que és:

–Físicament?

–Psicològicament?

4.2. Entre els personatges secundaris d'aquesta novel·la:

–Quins dos diries que tenen més rellevància en el desenvolupament de la història?

.....

–Quins dos diries que hi tenen una importància mínima?

.....

4.3. En la història apareixen personatges que són animals i que a més tenen la facultat de pensar i parlar com els éssers humans. Quins són? Per què creus que l'autor utilitza aquest tipus de personatges?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

C) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. La relació que tenen Lluna i sa mare amb el bosc és molt enriquidora. Fes una llista de situacions concretes que ho donen a entendre.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. En un bosc sempre hi ha moltes espècies vegetals. En aquesta sopa de lletres n'hem amagat deu entre arbres, arbustos i herbes. Troba-les.

R	Y	R	O	U	R	E	M	D	E
A	T	R	U	M	W	S	C	Z	P
R	P	K	J	F	T	S	Y	A	I
G	N	G	F	A	I	G	R	T	M
E	V	P	I	H	M	R	T	N	U
L	W	M	D	I	O	F	S	E	T
A	O	F	L	E	I	X	D	M	L
G	B	L	H	W	U	E	F	J	V
A	E	R	E	C	O	B	R	A	A
K	Y	N	R	O	M	A	N	I	Z

3. Algunes de les herbes que has trobat a la sopa de lletres es diuen herbes remeieres, perquè són recomanades per a determinats tipus de malalties. Tria'n una, busca'n informació i emplena una fitxa com la que et proposem:

Nom popular	
Nom científic	
Lloc on es pot collir	
Millor època de recol·lecció	
Hàbitat natural	
Propietats curatives	
Usos medicinals	

4. Has sentit parlar mai de la bruixa Morgana? En quina altra llegenda popular apareix? Busca informació i explica tot el que sàpies sobre ella.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Fixa't en la il·lustració de la pàgina 23 i descriu l'escena a la teua manera.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

9. Un dels problemes que planteja la novel·la és el de la desertificació. Què en saps, d'aquest fenomen? Busca informació i explica les teues conclusions. Compara el que has trobat amb el que han trobat els teus companys i companyes, i després anoteu conjuntament tres possibles accions a fer per a evitar-la.

1

2

3

10. Coneixes algun lloc concret on s'haja donat aquest fenomen? Quines conseqüències ha tingut per a les persones i per a la flora i la fauna que l'habiten?

.....
.....
.....
.....
.....

Propostes didàctiques referides al llibre
Lluna i la pluja (ISBN: 84-7660-964-7)

© Edicions Bromera, S.L.
Polígon Industrial 1 - 46600 Alzira
www.bromera.com

© Joan Andrés, 2005
Dibuixos de Joan Arocas, 2005